

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 maja 2024 r.,
wniosku Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu płk A.C. o jego
wyłączenie od rozpoznania sprawy Kp 57/23

p o s t a n o w i ł:

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. wyłączyć Prezesa Wojskowego
Sądu Okręgowego w Poznaniu płk A.C. od rozpoznania sprawy Kp
57/23.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu płk A.C. o jego wyłączenie od rozpoznania sprawy Kp 57/23, dotyczącej zażalenia złożonego przez sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w Poznaniu ppłk W.C. na postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w Krakowie z dnia 20 czerwca 2023 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o sygn. akt [...].

Jako podstawę wyłączenia Prezes WSO w Poznaniu wskazał na to, że sprawa dotyczy prawnokarnej oceny zachowania Rzecznika Dyscyplinarnego

Sędziów Sądów Wojskowych (w roku 2022) i skarżącego. Tymczasem w latach 2018 - 2022 wnioskodawca pełnił obowiązki zastępcy Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W., gdzie w ramach powierzonych mu obowiązków nadzorował wojskowe sądy garnizonowe - w tym WSG w O. (gdzie wówczas służbę pełnił skarżący). Jednocześnie w ramach tych czynności - między innymi - w 2019 r. (na Zarządzenie prezesa WSO w W.) prowadził postępowania wyjaśniające dot. skarg składanych przez Sędziego W. C. Ustalenia poczynione w ramach tych czynności stanowiły podstawę do przedsięwzięcia różnych wystąpień służbowych.

Poza tym, podniósł, że z ówczesnym Rzecznikiem, a obecnie Zastępcą Prezesa WSG w Gdyni, łączy go wieloletnia znajomość koleżeńska i towarzyska - która datuje się od początku jego orzekania w sądownictwie wojskowym. Od tego czasu często się spotykają nie tylko przy okazji wspólnych czynności służbowych (Zgromadzenia Sędziów sądów wojskowych, czy szkolenia) ale także prywatnie. Także osoba Sędziego ppłk W. C. jest mu bardzo dobrze znana z racji długiego okresu jego pracy w sądownictwie wojskowym. Wielokrotnie spotykał się z nim nie tylko służbowo, ale również prywatnie. Wskazane okoliczności mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w niniejszej sprawie, skoro bardzo dobrze zna obu Sędziów i przez to w obiektywnym, zewnętrznym odbiorze całej sytuacji mógłby zostać uznany za osobę zainteresowaną określoną treścią rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Zarządzeniem z dnia 8 kwietnia 2024 r., wobec niemożności utworzenia składu Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu do rozpoznania wniosku sędziego płk A.C. o wyłączenie od udziału w sprawie z powodu uprzedniego wyłączenia wszystkich pozostałych sędziów na podstawie art. 42 § 4 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 655 § 3 k.p.k. przedmiotowy wniosek przekazano Sądowi Najwyższemu do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

Podstawą wyłączenia sędziego jako *iudex suspectus* może być każda okoliczność, jeśli tylko uzasadnia wątpliwość co do bezstronności sędziego, którą należy rozumieć zarówno jako subiektywne odczucie sędziego, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym opartą na zobiektywizowanych przesłankach i analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 27 stycznia 1999 r., K 1/98, OTK-A 1999, z. 1, poz. 3, oraz z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02, OTK-A 2004, z. 7, poz. 67, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007, z. 5, poz. 39, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400, oraz z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543). Również Europejski Trybunał Praw Człowieka zwraca uwagę na bezstronność sędziego w aspekcie subiektywnym. Kryterium subiektywne opiera się na ocenie osobistego przekonania sędziego orzekającego w danej sprawie, przy czym osobista bezstronność członka składu sędziowskiego jest dorozumiana, chyba że pojawiają się dowody przeciwnie (por. wyroki ETPCz: z dnia 10 października 2000 r., nr 42095/98, *Daktaras v. Litwa*, LEX nr 76722, oraz z 10 kwietnia 2003 r., nr 39731/98, *Sigurdsson v. Islandia*, LEX nr 78238).

Podkreślić należy, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności. Zatem o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu leżącego u podstaw wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2022 r., IV KO 20/22).

W niniejszej sprawie Prezes WSO w Poznaniu uzasadnił swój wniosek współpracą zarówno z sędzią W. C. skarżącym postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa, jak i sędzią pełniącym w 2022 r. funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego, którego zachowania dotyczy to postępowanie. Poza tym,

wnioskodawca podał okoliczność utrzymywania kontaktów z tymi sędziami, znajomości na gruncie prywatnym.

Odnosząc się do tej argumentacji podkreślić należy, że samo wykonywanie obowiązków służbowych nie może stanowić podstawy do wyłączenia sędziego. Podstawowym obowiązkiem sędziów i sądu jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, dlatego zależności wynikające z tego faktu same w sobie nie powinny uzasadniać wniosku o wyłączenie. Z uzasadnienia wniosku wynika jednak, że z wymienionymi sędziami wnioskodawcę łączą również relacje towarzyskie, utrzymuje z nimi kontakty na gruncie prywatnym. Ta okoliczność przemawia za zasadnością jego wniosku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[PGW]

[ms]